

Szabadság felelősen

a

A REGINA Modell Program gyakorlati tapasztalatai

Gödöllő, 2002-2013

Egy átfogó vidékfejlesztési model a fenntarthatóság és a nemek közötti egyenlőség elérése érdekében

Ez egy online kiadvány. Nyomtatását nem javasoljuk. A kiadványban linkek találhatóak, melyre kattintva eljut programjaink bővebb leírásához, fotóalbumokhoz. Ezek részei a kiadványnak, de különböző weboldalakon találhatóak. Célunk az volt, hogy online kiadványunk fájlmérete minél kisebb legyen.

[A REGINA története képekben: képgaléria feliratokkal](#)
[Képgaléria a REGINA Kertről, magyar és angol képaláírásokkal](#)

Kedves Olvasó!

2005 őszén ismertem meg a REGINA Alapítvány munkáját, és néhány meghatározó nőt, akik akkoriban igazgatták a REGINA-t.

Úgy tűnik a találkozás sorsfordító volt számomra, mind a külső folyamatok értésében és tanulásában, mint pedig saját belső fejlődésem szempontjából.

Küzdelmes éveket követően ma egy stabil, létjogosultságát többszörösen igazoló szervezetet vezethetek. A minket megkereső nők és családjaik számítanak ránk, és ez nagyon jó érzés. Nélkülük mit sem érne mindennapi munkánk.

Köszönetet mondok elődeimnek, és azoknak az embereknek, akik bátorítottak a kezdeti önkéntes munkámban.

Külön szeretnék köszönetet mondani önkénteseinknek, akik nagyban részesei sikereinknek, akik láttak minket mélyponton és szárnyalva egyaránt, akik velünk voltak és vannak munkánkban.

Hálás köszönet Milánkovics Kinga alapítónak, aki mindig mellettem állt, aki mentorált, bátorított, ha arra volt szükség. Nemcsak kiváló szakember, hanem hű barát is.

Szeretnénk, ha még több hasonló női szervezet működne Magyarországon. Reméljük, hogy a REGINA történetét olvasva más női csoportok is inspirációt kapnak ahhoz, hogy belevágjanak álmaik és elképzeléseik megvalósításába!

Pilcsik Tünde
jelenlegi elnök

Kedves Olvasó,

A kiadvány készítése során átéltük az elmúlt évek felemelő érzéseit, de ugyanakkor a kemény és fárasztó időszakok nehézségeit is, melyek mind a mostani állapothoz vezetnek, ehhez a REGINA-hoz, mint közösség, és mint szervezet. Visszatekintve, alig hiszem, hogy a szervezet még mindig létezik. Számos szerencsés körülmény volt a legváratlanabb pillanatokban, mely nélkül már nem létezne szervezetünk.

Különleges alkalom számunkra, hogy az Amerikai Nagykövetség támogatásával összeállíthatjuk ezt a kiadványt, és ezért nagyon hálásak vagyunk. Eredetileg azt terveztük, hogy egy kellemes, jó hangulatú összeállítást készítünk, de munka közben meggondoltuk magunkat. A helyzet Magyarországon, a vidéki nők, családok, vállalkozások (kis- és középvállalkozások) helyzete, az ország politikai és gazdasági helyzete, a civil szervezetek és szociális ellátásban dolgozók léte, a szegénység elleni küzdelem, az erőszak növekedése mind a családokban, mint pedig intézményes szinten, összességében a magyarországi légkör nem biztosít olyan környezetet, ahol őszinte boldogsággal lehetne beszélni. Sok vidéken élő ember, és a REGINA aktivistái is küzdenek olyan mindennapos problémákkal, mint a fizetős munka megléte, gyerekek, pénz, iskola. A helyi és országos szintű döntések és intézkedések rosszul érintik a családokat.

Tehát ebben a kiadványban megpróbáljuk bemutatni pozitív és negatív aspektusait is az elmúlt több mint 10 év munkájának. Mindazt, ami a nők helyzetét, a társadalmi és gazdasági környezetet illeti, melyben működünk, és melyben fejlődik ez az alulról építkező, helyi női közösségen alapuló kezdeményezés, a REGINA. Minden megállítást és megfigyelést terepi tapasztalatokon alapszik, több száz olyan nő véleményét tükrözi, akik valamilyen módon részt vesznek a helyi folyamatokban.

Itt szeretnék köszönetet mondani embernek, különösen – de nem kizárólag – azoknak a nőknek, akik rövidebb hosszabb ideig velünk voltak, és hozzájárultak munkánkhoz. Becslésem szerint a munkánk 80-90%-a a helyi nők önkéntes munkáján alapszik, ami azt gondolom valóban csodálatra méltó. Külön köszönet Pilcsik Tündének, aki 2008 óta vezeti az Alapítványt. Hozzájárulása a REGINA életéhez felbecsülhetetlen, ő volt az, aki az akkor még fiatal civil szervezetben, néhány nehéz év után stabilizálta a szervezet működését, pénzügyi helyzetét, szervezte az önkéntesek munkáját, és mindezt teszi ma is.

Most egy történelmi utazásra invitálom önöket egy vidéki nőszervezet tapasztalatainak bemutatása segítségével.

Milánkovics Kinga
alapító

A kezdetek

A REGINA 2002-ben alakult, a REGINA Modell Program (RMP) elméleti kidolgozását követően. Az elmélet alapja egy vidék-, és közösségfejlesztési módszer volt, mely tartalmazta a Magyarországon élő, fiatal vidéki GYES-en, GYED-en lévő nők élettapasztalatait is. Ezek a tapasztalatok, a beazonosított problémák, és a lehetséges megoldások kerültek leírásra a célok és tevékenységek meghatározásánál. A koncepció egy felmérés után került véglegesítésre, ahol a nőket problémáikról, szükségleteikről és lehetőségeikről kérdeztük.

2002-ben létrejött az első honlap, majd egy módszeres toborzás és közösségfejlesztés indult. Ebben az időben semmilyen anyagi forrás nem volt, ráadásul szélessávú internet elérhetőség sem állt rendelkezésre. Egy, a helyi lapban megjelenő rövid hirdetés hívta fel a figyelmet egy helyi önszervező csoportunk alakulására. A jelentkező nőkből alakult az első REGINA csoport. 2003 elején az első csoportmegbeszélés, 5-6 nő részvételével az alapító lakásában zajlott.

Az első REGINA csoport tagjai különböző tudással és ismeretekkel rendelkeztek, amit mindegyikük meg akart osztani a csoport többi tagjával. Elhatároztuk tehát, hogy képzéseket szervezzünk. A tanárok és a diákok is a tagok voltak. Nem volt képzési díj, a tanárok önkéntesen tanítottak. Jó lehetőség volt ez nekik (anyák, akik régóta otthon voltak gyerekeikkel), hogy szakmájukban tevékenykedjenek, naprakészen tartsák saját szakmai tudásukat. Honlap fejlesztés, szervezetfejlesztési, pályázatíró és hasonló tréningeket szerveztünk.

A gyerekeikkel otthon lévő nők gyakran panaszkodnak a nem megfelelő gyermekfelügyeleti rendszer, a nem gyermekbarát közösségi terek miatt. Azt is mondják, hogy - még ha Magyarországon a politikusok beszédeikben sürgetik és ösztönzik is a gyermekvállalást – gyakorlatilag hazánkban nincsen megfelelő, a gyerekvállalást érdemben támogató szociális rendszer. A nők gyakran csalódottak, elszigeteltek, depressziósak, az önértékelésük pedig csökken az otthon töltött évek során.

Különösen így van ez akkor, ha pénzügyileg is függőségbe kerülnek, gazdaságilag sebezhetőek lesznek.

A csoport egy másik alapvető szüksége volt, hogy olyan közösségi eseményeket szervezzünk, ahol szabadon és őszintén lehet beszélgetni az anyaság megpróbáltatásairól, a gyerekekkel való otthonlét nehézségeiről. Így összejöveteleket, beszélgetéseket szerveztünk, gyakorlatilag jól akartuk érezni magunkat együtt.

A REGINA-hoz csatlakozó nők erősek voltak és hittek a közösségben. Belső szervezetfejlesztési tréningeket szerveztünk, a csoportnövekedése pedig nagyon gyorsan elindult. 2003 végére több mint 20 tagunk volt. A közösség méretének növekedése megoldandó problémát hozott, szükségünk volt egy nagyobb helyre, ahol le tudtunk ülni és képzéseket tartani.

Ebben az időben nem nagyon voltak elérhető közösségi terek. A helyi művelődési házban béreltünk egy helyiséget, ennek költségeit pedig elosztottuk magunk között. De a helyiség nem volt túl otthonos, és gyakran koszos is volt. Ráadásul nem volt lehetőségünk teát vagy kávéat főzni sem. A HELY (ahol lehattunk), kulcskérdéssé vált a fejlődésben.

Gödöllő egy kisváros, megközelítőleg 32 000 ember lakja. A város 28 km-re fekszik Budapesttől. 2003-ban, a REGINA indulásának időszakában sok magasan képzett nő költözött Gödöllőre a családjával. Egy nagyon tipikus családi felállás szerint a férfi Budapestre járt dolgozni, míg a nő gondoskodott a gyerekről vagy a gyerekekről Gödöllőn. Elszigetelten, közösség és társadalmi kapcsolatok, helyi információk és megvitatásukra hivatott platformok hiányától szenvedve.

Egy konferencián, ahol elmondtuk ezeket a nehézségeinket jelen volt Bujáki Gábor, a Szent István Egyetem kollégiumának igazgatója, aki meghallgatta előadásunkat. Nagyon segítőkészek bizonyult és felajánlotta, hogy a megbeszéléseinket tarthatjuk a kollégiumban, fele áron mint az eddigi helyen. A következő 2 évben itt szerveztük a megbeszéléseinket és képzéseinket.

Egy következő, nőket, REGINA tagokat is érintő probléma a fizetett munka kérdése volt. Legtöbbünknek a szülés előtt Budapesten volt állása, visszamenni és ingázni nap, mint nap lehetetlenség volt számunkra. A bölcsőde, óvoda nyitva tartása nincs összhangban a munkaidővel. Budapestre utazni majd vissza, 3 órát vesz igénybe. Tehát egy új, helyi munkahely találása fontos tényező a nők számára. Abban az időben ráadásul még a mostaninál is kevesebb részmunkaidős álláslehetőség volt. Akkoriban az állások csak mindössze 2-3%-ban volt részmunkaidős.

Nagyobb léptékű fejlődés kezdete: 2004

Még mindig 2003-ban vagyunk, éppen az EU csatlakozás előtt. Finanszírozás tekintetében ez jó időszak volt a civil szervezetek és közösségi kezdeményezések számára. PHARE, HEFOP és más pénzügyi források is elérhetőek voltak. A REGINA szerencsés helyzetben volt, mert egy helyi civil szervezethez kapcsolódva tudott pályázatokat beadni. 2004-ben két nagy pályázatot nyertünk. Ekkor tudtuk megnyitni az első ügyfélszolgálatunkat egy kis irodában a helyi művelődési házban. Six Edit, a helyi önkormányzat civil referense nagy segítségünkre volt ebben, egy olyan időszakban, amikor még a civil szervezetek nem voltak igazán láthatóak a városban, és önkormányzati részről nem volt támogatottságuk sem.

A tudatos közösségi munka, aktív állampolgárság ritka volt, az emberek általában még nem értették túlságosan ezeket a dolgokat.

A kiadvány keretein belül nem kívánjuk leírni az összes eddigi tevékenységünket. 2004- től kezdve gyors fejlődés indult meg. Szembesültünk a túl gyors növekedés tipikus problémájával is, mely nem volt fenntartható. 2004-ben, a két nagy támogatott projektnek köszönhetően 5 nő kezdett dolgozni részmunkaidőben az Alapítványnál.

Sajnos az EU csatlakozást követően a nagy nemzetközi támogató szervezetek kivonultak Magyarországról, és az EU-s bürokrácia olyan környezetet teremtett, mely nem volt alkalmas a kis, vidéki civil szervezetek megfelelő terepi munkájához. A HEFOP projektek körül országos botrányok voltak, sok civil szervezet csalódott volt és frusztrált, sok tönkrement. A külső környezet nagyon NEM-támogatóvá vált a magas színvonalú terepi munka végzéséhez. Az egész támogatási rendszer túlságosan is bürokratikus és kellelenné vált, ahhoz hogy értse miről is beszélnek azok a szervezetek, akik terepen dolgoznak. Ez azóta sem változott.

Az EU pályázati rendszer egyszerűen rossz lett és destruktív a kis és közepes vidéki civil szervezetek számára. Sokan közülük új finanszírozási lehetőségeket kerestek. A kisebb méretű civil szervezetek még manapság sem hajlanak arra, hogy részt vegyenek ezekben az EU-s projekteknél (pl. TÁMOP). Azoknak, akiknek nincs más választásuk, nagyon nehéz jó terepi munkát végezniük ezen projektek keretein belül. Csak néhány nagyobb civil szervezet működik ilyen pályázati támogatási alapon.

A szervezeti fejlődés fő mérföldkövei

- 2005-ben a REGINA önálló jogállású szervezet lett, megalakult a REGINA Alapítvány.
- 2006-ban tudtuk megnyitni az első REGINA Házat, mely egy kellemes hely volt, kis kerttel. Ez egy saját működtetésű, nagyszerű hely volt a nők számára. Tudomásunk szerint ez volt Magyarországon az első rendszerváltás utáni Nőház.
- 2007 végére már nem tudtuk fenntartani a szervezet akkori felállítását. A pályázatok kifutottak, és be kellett zárunk a REGINA Házat.
- 2008-ban nagy szerencsénkre egy új helyen újra nyitottuk a REGINA Házat. Itt csak a rezsit kellett fizetni, bérleti díjat nem. Az új REGINA Ház barátságosabb környezetben van, és egy nagy (2200 m²) biokert is tartozik hozzá, melyet permakultúrás szemlélettel kezdtünk fejleszteni. (képek a kertről:
<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.194342927372344.48849.194303940709576&type=1>)
- 2010 és 2012 között egy Adományos Boltot (charity shop) működtettünk Gödöllő szívében, egy bérelt üzlethelyiségben. 2012 végén be kellett zárunk, mert fenntartását nem tudtuk tovább finanszírozni. Ez nemcsak adományos bolt volt, hanem egyben a REGINA városközpont-beli ügyfélszolgálat is, és ezen kívül helyi kézműves nők termékeit is árusítottuk. (fotók itt találhatóak:
<https://plus.google.com/photos/110858497085133835038/albums/5923514806547090465?authkey=CN6drNXKvlijTA>)

2008 végére a fő a szervezetfejlesztéshez kapcsolódó összetevők, mint megalakulás, belső viharok, konszolidálódás (forming, storming, norming) már mind lezajlottak, és 2009-re a REGINA, mint szakmai szervezet elérte a mostani formáját.

REGINA Modell Program

A REGINA küldetése, hogy hozzájáruljon a nők helyzetének javításához, autonómiájának növekedéséhez, segítse továbbá a nők és férfiak közötti társadalmi és gazdaság egyenlőség elérését. A nők, különösen a vidéki nők számos társadalmi nemi (gender) alapú nehézséggel küzdenek, melyek gazdaságilag függővé, társadalmilag sebezhetővé teszik őket.

Fő tényezők, melyek negatívan befolyásolják a vidéki nők gazdasági és társadalmi autonómiáját:

- gyermeket nevelnek,
- megfelelő munkalehetőség hiánya,
- megfelelő tömegközlekedés hiánya (mely adekvát lenne a gyermekekről, idős vagy beteg rokonokról gondoskodó nők kényszerű időbeosztásához),
- a megfelelő szociális ellátás hiánya (a gyermek-, idős-, beteggondozási munkákat még mindig többnyire a nők végzik),
- az információkhoz és anyagi erőforrásokhoz való korlátozott hozzáférés,
- a vezetői és döntéshozói pozíciókhoz való erősen korlátozott hozzáférés,
- női terek hiánya, melyek a nők megerősítését, és részvételét szolgálnák,
- nők elleni férfi erőszak (fizikai, szóbeli, érzelmi, szexuális, gazdasági),
- a gondviseléssel kapcsolatos társadalmi nyomás (háztartás, fizetetlen munka, mint a „női munka”)

A REGINA Modell Program (RMP) egy komplex vidékfejlesztési és munkaerőpiaci reintegrációs program, mely igyekszik megoldásokat találni a vidéki nők gender alapú problémáira. A Modell filozófiája szerint a nőknek joguk van eldönteni, hogy vállalnak-e gyereket vagy nem. A

munkaerőpiachoz, döntéshozói és vezetői pozíciókhoz való hozzáférési esélyekben elvileg nem lenne szabad hogy számítson, hogy valakinek van-e gyereke, illetve hogy az adott személy nő-e vagy férfi.

A REGINA egy mozaikszó, jelentése: Regionális Információk Nőknek, Anyáknak. A név önmagában jelzi, hogy a Modell fő eleme a regionalitás. Főképpen helyi erőforrásokra alapoz, illetve a helyi társadalmi tőkére, és a nők által működtetett hatékony informális hálózatokra. Egy másik fontos eleme a Modellnek a tolerancia. Minden nő, függetlenül vallástól, családi állapottól, szexuális irányultságtól, fajtól és származástól, gazdasági helyzetétől, stb. tagja lehet a helyi REGINA közösségnek. A REGINA nem tesz különbséget életvezetési módok között, és azt mondja, hogy minden nőnek joga megválasztani saját életstratégiáját. A REGINA független minden vallási és politikai irányzattól.

Az RMP fő fókus területei

1. Helyi, nők által irányított közösségfejlesztés, mely a helyi vidéki nők igényeire reagál.
2. Közösségi események szervezése.
3. Helyi, a női igényeket figyelembe vevő, formális és informális információs csatornák fejlesztése.
4. A nők szakmai és mentális fejlődése.
5. A nők önbizalmának fejlesztése.
6. Egy biztonságos, támogató környezet kialakítása, melyben a nők nyíltan meg tudják osztani problémáikat, tapasztalataikat, sikereiket.
7. A helyi szociális ellátás fejlesztése, beleértve a párkapcsolati erőszak áldozatainak segítségét.
8. A helyi, a nők igényeire és időbeosztására reflektáló tömegközlekedés fejlesztése.
9. Helyi és országos szinten a nők igényeinek, szükségleteinek vizsgálata, jelentések készítése .
Folyamatos igényfelmérés.
10. A nők részére megfelelő, helyi munkalehetőségek felkutatása. A munkaadók és a munkavállalók közötti párbeszéd elősegítése, különösen a helyi civil szervezeteket, kis- és középvállalkozásokat illetően.
11. Helyi munkalehetőségek teremtése (táv munka, részmunkaidős állás).
12. Együttműködés helyi civil szervezetekkel, kis- és középvállalkozásokkal.
13. Együttműködés helyi hatóságokkal, szociális és kulturális intézményekkel.
14. Érdekképviselet.
15. Gender témájú tudományos kutatások, és azok gyakorlati alkalmazása.
16. Függetlenség mindenféle politikai és vallási irányzattól.

A Modell nagyban épít a TÉRRE, mind valóságos, mind pedig virtuális terekre. A Modell feltételezése szerint óriási potenciál és tudás van a helyi női közösségeiben, de jellemzően nincs tér, hogy ezek aktiválódjanak és láthatóak legyenek. Ezért az valójában RMP azt mondja, hogy a rendszert működtető emberek elsődleges feladata az, hogy tereket generáljanak és tartsanak fenn, melyben a közösség tagjainak szándékai megvalósulhatnak, kiteljesedhetnek. A tér biztosítása más nők tevékenységei részére önmagában már egy olyan tevékenység, ami része a nők megerősítésének. A nők, akik önkéntes alapon végzik ezt a tevékenységet egyrészt fejlődnek ők maguk is, másrészt saját szolgáltatásaik nyújtásával erősítik a többi nőt is.

Az RMP gyakorlati végrehajtása stratégiai gondolkodáson és stratégiai fejlesztésen alapul. Sajátos gender érzékeny kapcsolati háló vagy 'szövet' épült ki. Ebben a helyi társadalmi tőkét tartalmazó szövetben tudják nyújtani a nők szolgáltatásaikat, segítségüket, információkat, termékeiket, stb. másoknak, és igénybe venni a többiek által nyújtottakat. Ezen folyamatok által a közösség nőtagjai megerősödnek, és autonómbbá válnak. A REGINA gyakorlati tapasztalatai bizonyítják, hogy ez a modell nagyon hatékony.

Helyi erőforrásokon alapuló közösségfejlesztés

A REGINA-nak szerteágazó tevékenységi köre van, és ennek nagy része önkéntes munkán alapszik. A meglévő tevékenységek kapcsolódnak az egyes RMP elemekhez. Gyakran kérdezik tőlünk, hogyan tudunk ennyi mindent csinálni?

Mi egy ún. „Helyi erőforrásokon alapuló közösségfejlesztés”-t alkalmazunk, ami egy rendkívül hatékony módszer (http://en.wikipedia.org/wiki/Asset-based_community_development). Gender szempontból tekintve a módszernek még több előnye van.

Tények:

- Társadalmunkban a női szakértelem és tudás nem tud jól kiteljesedni.
- Nagyon sok nő a jelenleginél több fizetős tevékenységet és kevesebb házi munkát kíván végezni.
- A nőknek gyakran alacsony az önbizalmuk, a hagyományos nemi szerepek, a társadalmi elvárások és a nőgyűlölet nyomása alatt.
- Nincs elég megfelelő tér arra, hogy kihasználatlan szakértelmüket a nők kiteljesíthessék és szabadon végezhessek tevékenységeiket.
- A nők részvétele a politikában és a döntéshozatalban nagyon alacsony.
- Amikor a nők térhez és bátorításhoz jutnak, és azt tudják csinálni amit akarnak, olyan mértékben kezdenek fejlődni, ahogy előtte még soha.

A REGINA, mint szervezet sokat tesz a nők megerősítéséért. Fenntartunk egy közösségi teret, ahol a kihasználatlan szakértelem teret nyer és virágozni tud. Ezek a tevékenységek nők által nyújtott szolgáltatások, mely egyszerre támogatás és szolgáltatás is a többi nő számára. Ez mindegyik félnek hasznos, azoknak a nőknek is akik szolgáltatnak, azoknak is akik ezeket igénybe veszik, és a REGINA-nak is, mint szervezetnek. Ráadásul ez a hármas itt úgy néz ki mintha különálló volna, valójában ezek nem elkülönült szereplők. A közösség mindegyik résztvevője lehet ez is, az is lenni. Mindenki lehet szolgáltató, szolgáltatást igénybevevő és REGINA munkatárs is egyben, mely egyébként elég gyakran meg is történik.

Összegezve, ez egy befogadó, toleráns női közösség, ahol a tagok támogatást kapnak egymástól. A REGINA egy nyitott, a nők problémáit értő és arra reflektálni kívánó közösség. Ez egy nagyon egyszerű koncepció, de mivel szakmailag tudatosan kevésbé alkalmazott, néha nehéz megérteni. Hagyományos, paternalista alapú gondolkodással a koncepció nehezen érthető.

Még egy fontos dolgot kell megemlítenünk. Az önkéntesek, akik a szolgáltatásaikat nyújtják szakértői saját területüknek, szakmájuknak. Ingyenes vagy kedvezményes szolgáltatásokat nyújtva gyakorlatilag kedvezményezettjei is a rendszernek, mert:

- Szolgáltatásuk ismertebb lesz a közösségben.
- Elismerést kapnak a közösségtől, a közösség tovább ajánlja őket saját ismerőseinek.
- Azáltal, hogy részesei ennek a támogatói hálózatnak sok egyéb, az élet más területeit érintő lehetőséghez és információhoz is hozzájutnak.

A fent leírt folyamatok eredményeként a helyi társadalmi tőke, a bizalom, a hasznos információk, a probléma megoldó mechanizmusok gyarapodnak és fejlődnek, és valóságos tőkeként jelennek meg a az egész közösség számára elérhető módon.

Tevékenységek

Közösségi ház működtetése: REGINA Ház és permakultúrás biokert

Ez a közösség szíve, a valódi fizikai tér. A ház körülbelül 140 m²-es, 4 szoba, konyha és fürdőszoba van benne. 2200 m²-es biokert tartozik hozzá, ahol egy kis játszótér is található.

(további információk a REGINA Hárról: <http://www.reginonet.hu/haz/>)

Adományos bolt, garázs bazár

A REGINA Házban fogadjuk a helyi emberek adományait. Ezek lehetnek ruhák, bútorok, műszaki cikkek, játékok, könyvek, stb. Ezeket az adományokat nagyon alacsony áron tovább értékesítjük. Ez egyrészt bevételi forrás (fundraising) az Alapítványnak, de egyben segítségnyújtás is azok számára, akiknek szükségük van az olcsó árukra. A nagyon hátrányos helyzetű emberek számára ez talán a leginkább hatékony szolgáltatásunk.

(további információk: <http://www.reginonet.hu/haz/adomanyozas>)

Tanácsadás

Helyi szakértők segítségével ingyenes tanácsadói szolgálatot biztosítunk nemcsak nőknek, hanem a közösség minden tagjának. A tanácsadások jelenleg a következők: jogi, könyvelési, vállalkozásfejlesztési, egészségügyi, gyermek és felnőtt pszichológia, szoptatási tanácsadás, párkapcsolati erőszak áldozatainak segítése.

(további információk: www.godollomedia.hu/reginatanacsadas)

Képzések

Rövid és hosszabb időtartamú képzéseket folyamatosan szervezünk. A képzések témái: önbizalom fejlesztés, biokert, vállalkozásfejlesztés, projekt menedzsment, stb.

Klubok, körök

A REGINA Ház nyitva áll mindenféle rendszeres és alkalmi klub összejövetelre (pl. szoptatás támogatási csoport, hordozós csoport, baba-mama klub, feminista filmklub, kerti programok, egészségvédelmi kör, vállalkozónők összejövedele, stb.)

Zafír Egészségvédelmi Program

Ez egy viszonylag új tevékenység, melyet 2010-ben kezdtünk. Fókuszunk az egészségmegőrzésen és a megelőzésen van. Helyi vállalkozónők egy csoportja speciális egészségügyi méréseket és kezeléseket nyújt a Zafír Program tagjai számára. A helyi lakosok részére a programhoz való csatlakozás ingyenes.

(további információk: <http://zafirprogram.blogspot.hu/>)

Helyi élelmiszer ellátói rendszer

Közösségi beszerzéseket szervezünk jó minőségű és áru élelmiszerekből. Népszerűsítjük a helyi termelőket és támogatjuk a helyi női termelőket. Ők jellemzően kicsiben gazdálkodó termelők. Pisztráng, csirke, tojás, méz, zöldség, lekvár, sajt a legkeresettebb termékek. Vannak alkalmi beszerzések is, mint pl. speciális só, édesítő, stb.

Közösségi komposztálás

2010-ben indult a közösségi komposztáló projektünk. A kerti zöld hulladékot a szomszédság felajánlja a REGINA-nak, melyet mi komposztálunk a kertben.

(további információk: <http://www.reginonet.hu/haz/aranyvesszo>)

Iskolai program

Iskolai programokat szervezünk erőszak, aktív állampolgárság és kertészkedés témakörökben. Ezek a programok 2010-ben indultak. Általános iskolákba megyünk, csoportbeszélgetéseken veszünk részt. Az iskolakert programban a gyerekek a REGINA Kertbe jönnek.

(további információk: <http://www.reginakozpont.hu/haz/iskolaiprogramok> és <http://www.reginakert.blogspot.hu/search/label/iskolakert>)

Munkaerőpiaci (re)integrációs szolgáltatás

Ez az egyik legrégebbi program, 2005-ben indult. A program neve „Munka helyben, munkahelyben”. Igyekszünk összegyűjteni az álláslehetőségeket és továbbítjuk azokat az álláskeresők részére. Több mint 2500 fő regisztrált a programba. Elméletileg a tanácsadások, média szolgáltatások, vállalkozásfejlesztési szolgáltatások is részei a programnak. A szektorok közötti (vállalkozói, állami, civil) együttműködések segítségével tudunk kapcsolatot építeni a helyi munkaadókkal. A tanácsadásokon önéletrajzírásban, állásinterjú előkészítéssel tudjuk segíteni az embereket. A gazdasági válság óta egyre kevesebb állásajánlat érkezik be hozzánk, és nekünk egyáltalán nincs anyagi forrásunk a program működtetésére, ennek következtében jelenleg nem olyan aktív ez a tevékenységünk. Sokkal többet tudnánk tenni ezen a területen, de pénzügyi támogatásra lenne szükség. Nagyon sok munkát kereső ember van, és mi nem tudjuk már felvállalni segítségüket önkéntes alapon.

(további információk: <http://www.reginakozpont.hu/munkahelyben>)

Média és információs szolgáltatás

Működtettük egy online portált, melynek neve Gödöllői Regionális Hírportál (www.godolloregio.hu). Egy állandó rovatot szerkesztünk a helyben megjelenő papír alapú Gödöllői Hírekben. Hírleveleket bocsátunk ki, és számos információt küldünk szét rendszeresen levelezési listáinkon keresztül, ahol körülbelül 3000 ember van, 200 helyi kis- és közép vállalkozás és civil szervezet.

Érdekképviselet, lobbizás

Ez egy nagyon fontos tevékenységünk, a REGINA egyik legnagyobb, közösséghez hozzáadott értéke. Helyi, országos és nemzetközi lobbizást egyaránt végzünk.

Szervezetek, melynek tagjai vagyunk

- Magyar Női Érdekvédelem Szövetsége (Női Érdek)
(a jelenlegi elnök a REGINA delegáltja)
- Európai Női Lobbizás
(a jelenlegi magyar küldött a Női Érdek REGINA által delegált elnöke)
- Anyaközpontok Magyarországi Hálózata
(ezt a hálózatot a REGINA kezdeményezte 2006-ban)
- MINE Nemzetközi Anyaközpont Hálózat

Szintén szervezünk helyi kampányokat, akciókat (pl. MAMA mérföld séta, Onebillion Rising), korábban a Családbarát Környezet Díjat osztottunk ki évente kismamák szavazati alapján a helyi vállalkozásoknak, üzleteknek, éttermeknek. 2011-ben kapacitáshiány miatt nem folytattuk tovább ezt a tevékenységet.

Gender és vidékfejlesztéssel kapcsolatos kutatások

Ez tipikusan projekt alapon működő tevékenység. A legutóbbi ilyen kutatásunk épp mostanában ért véget. A projekt honlapja: <http://noihalozat.blogspot.hu/> (magyar és angol nyelven is).

Azt látjuk, hogy a felsorolt összes tevékenység alapvető és javasolt nőszerkezeti tevékenység annak érdekében, hogy egy Gödöllő méretű, közepes nagyságú város női közösségeibe teljesen integrálódni tudjon. A szolgáltatások választéka fontos, különösen egy kisebb városban vagy falun, mert ezek mind lehetőségek a nők részére, szükségleteik kielégítésére, problémáikra megoldására. Ezek a szolgáltatások egyszerre eszközök és támaszok a nők saját fejlődési folyamataiban. A szolgáltatások sokasága biztosítja a REGINA NőHáz számára, hogy nyitott és begogadó legyen. Minden hozzánk csatlakozni kívánó nő talál magának valami hasznosat nálunk, olyat amire szüksége van. Tehát azt gondoljuk, hogy a szolgáltatások sokszínűsége elengedhetetlen. A gyakorlati tapasztalat pedig azt mutatja, hogy az a tény, hogy ez egy nyitott tér, elég a nők csatlakozásához, előállnak ötleteikkel, kezdeményezéseikkel. Ezután a menedzsment feladata az, hogy beillesse ezeket a törekvéseket a női központ folyamataiba, és a szervezet strukturális rendszerébe.

Vizsgálati eredmények, vívmányok, kihívások

Minden nehézség ellenére azt gondoljuk, és a REGINA tapasztalatai is azt mutatják, hogy az RMP egy kivitelezhető és fenntartható modell, ami megvalósítható máshol is az országban. Hatékony és nagyon olcsó fenntartani. A munkánk egyik legfőbb konklúziója, hogy lehetséges hatékony gender esélyegyenlőségi munkát végezni, ha erre komoly akarat van. Két fő erőforrást kell biztosítani a törekvések támogatásánál: 1. a teret és 2. egy teljes munkaidős és egy részmunkaidős alkalmazottat, akik szakmailag képzettek, és szándékukban áll fenntartani a rendszert.

A térrel kapcsolatos elvárások

- a központi helyen legyen
- könnyen megközelíthető a közösség számára
- minden nő számára nyitott gyermekkel vagy anélkül
- toleráns, befogadó és biztonságos hely
- előre meghirdetett nyitvatartási idővel rendelkezik
- szolgáltatásait széles körben meghirdeti
- nők által vezetett, működtetett
- ajánlott elnevezések: Nőház, Anyaközpont, Nőközpont
- gender témában és a gendert érintő problémákban képzett személyzet és önkéntesek, ide értve: munkaerőpiaci kérdések, szociális szolgáltatások, nők elleni erőszak, nők elleni strukturális erőszak, elérhető helyi információk és szolgáltatások
- politikai és vallási függetlenség

A női tér tevékenységei

- az előre megadott nyitvatartási időben nyitva áll
- nyitott a betérő pihenni, pelenkázni, szoptatni kívánó nők felé, lehetőség van egy kávé vagy teát inni
- képzések, tréningek
- tanácsadás és konzultációs szolgáltatások (jogi, vállalkozásfejlesztési, könyvelési, munkaerőpiaci, szociális szolgáltatások, pszichológiai, helyi információk, nők elleni erőszak, stb.)
- önszorgató csoportok
- közösségi események
- klubok, körök

Egy nőközpont szolgáltatási struktúrája

A nőközpont lényege, hogy olyan teret biztosítson, ahol egyének és közösségek fejlődni képesek.

Ez a hely valós, virtuális és egyben mentális tér is lehet. Amit mi mentális téren értünk annak a hátterében az áll, hogy jelenleg Magyarország jellemzően nem biztonságos hely az egyén mentális igényei tekintetében. A nők mindenféle társadalmi és hagyományokon alapuló elvárások, megítélések valamint strukturális erőszak elszennvedői. A házi munka nagy része a nőkre hárul, és egyre növekvő politikai nyomás van a nőkön, hogy szüljenek. Az "egykeresős" család ritka, ráadásul ezekben a családokban óriási a nők pénzügyi függősége. A magyar munkaerőpiac nem nyitott és elérhető azon vidéki nők számára, akik gyereket nevelnek. Részmunkaidős állások alig vannak, és a

gyermekellátó intézmények nyitvatartási ideje nincs összhangban a teljes idős munkavégzéssel. A vidéki közösségekben a feketegazdaság és a női informális közösségek a legfőbb erőforrások az anyák mindennapi tevékenységeinek támogatásában. Egy ilyen környezetben egy gender érzékeny és gender tudatossággal rendelkező nyitott női közösség, egy női tér, óriási lendületet adhat a helyben meglévő folyamatoknak.

Ily módon a Központok menedzsmentjének fő fókuszai a következők:

1. biztosítani a hely folyamatos működését
2. a helyi női közösségek kezdeményezéseinek összehangolása és koordinációja, ezáltal hozzájárulva az egyének fejlődéséhez
3. a tér fenntartásához szükséges pénzügyi források megteremtése
4. biztosítani folyamatosan a gender képzéseket és a gender tudatosságot növelő tevékenységet a helyszínen
5. biztosítani, hogy a tolerancia és ítéletmentesség elfogadott és a közösség által gyakorolt magatartás legyen
6. gender érzékeny közösségfejlesztés, mely a közösségben meglévő társadalmi tőkén és erőforrásokon alapul

Ha a fent felsoroltak mindegyike teljesül, a környezet készen áll arra, hogy egy biztonságos tere legyen a nőknek és az általuk végzett tevékenységeknek. Ökológiai hasonlással élve a nőközpontok úgy működnek, mint az élőhelyek, ahol az élet virágzik. A vezetők felelősek az élőhely fenntartásáért, és a közösség egészében felelős a tartalommal való feltöltésért. A fenntarthatóság elérése érdekében a gördülékeny együttműködés alapvető a két különböző tevékenységféle között. A REGINA történetében eddig ez volt mindig az egyik legnagyobb kihívás.

A nőközpont finanszírozása

A klasszikus nőközpontok **minimális infrastruktúra** szükséglete a következő:

Folyamatos finanszírozást igénylő infrastruktúra:

- központban működő közösségi tér legalább 3 nagy helyiséggel (1 helyiség a nők részére, 1 a gyerekeknek, 1 konyha)
- ideális esetben kert játszótérrel a gyerekeknek, tűzrakó hellyel a felnőttek részére
- 1 teljes munkaidős és 1 részmunkaidős alkalmazott

Folyamatos finanszírozást nem igénylő infrastruktúra:

- program koordinátorok (önkéntesek)
- tanácsadók (önkéntesek)
- média felület (ingyenes közösségi média felületek tökéletesen megfelelnek)

Ideális esetben a helyi önkormányzat biztosítja térítésmentesen a teret, a közösség pedig felelős annak fenntartásáért, és a működési költségek kitermeléséért. Miskolcon a HOLDAM Udvar nevet viselő anyaközpont működik így, a helyet az önkormányzat biztosítja. A közösség tagjai felújították, és megszervezték annak működését úgy, hogy képesek legyenek fizetni a rezi költséget (pl. speciális fizetős foglalkozások tartásával). Gödöllőn a REGINA Ház magántulajdonban lévő ingatlan, melyet térítésmentesen használhat a szervezet. Az alapítvány felelős a rezi (közmvévek) fizetéséért, melyet a charity shop és fizetős programok bevételeiből, valamint pályázati forrásokból (ha erre lehetőség van) fedez.

Gödöllőn egy teljes munkaidős és egy részmunkaidős alkalmazott van, akiknek bére jelenleg pályázati forrásból van fedezve.

A többi működési költség (bank költség, könyvelési költség, telefon, internet) a fizetős szolgáltatásokból van fedezve, vagy adott esetben pályázati forrásból, ha az elérhető.

Az egyik kulcsfontosságú tényező ebben a működési formában, hogy a szolgáltatásokat olyan nők kínálják, akik számára ezen szolgáltatások közösségi felajánlása egyben saját karrierjüket, vállalkozásukat vagy egyéni fejlődésüket is szolgálják.

A helyi erőforrásokon alapuló közösségfejlesztés alkalmazása egy nagyon hatásos módszer a női terek fejlesztése és megerősítése szempontjából. Ugyanakkor nagyon gyakran ez a nők vállalkozásainak fejlesztését is eredményezi.

A fenti strukturális és infrastrukturális alapokon a nőközpontok képesek a folyamatos és fenntartható működésre. Ezenkívül, a pályázati projektek bevételei is lehetnek pénzügyi forrásai a nőközpontok szolgáltatási körének bővítéséhez.

Egy Nőközpont éves működési költségei

	havi költség (HUF)	éves költség (HUF)	havi költség (EUR)	éves költség (EUR)
közüzemi díjak (fűtés, áram, víz)	100000	1200000	333	4000
1 részmunkaidős alkalmazott nettó bére	100000	1200000	333	4000
1 részmunkaidős alkalmazott után fizetett járulékok	100000	1200000	333	4000
1 teljes munkaidős alkalmazott nettó bére	200000	2400000	667	8000
1 teljes munkaidős alkalmazott után fizetett járulékok	200000	2400000	667	8000
egyéb működési költségek	30000	360000	100	1200
összesen:	730000	8760000	2433	29200

Ez azt jelenti, hogy egy nőközpont professzionális működtetése nem kerül többé éves szinten, mint 30 000 Euro.

Társadalmi és gazdasági környezet, és a REGINA jövője

Magyarország napjainkban nagyon ambivalens ország. A jövő és az életperspektívák nem nagyon ígéretesek, és különösen nem a gyermekeink számára. Úgy látjuk, hogy a nők helyzete egyre rosszabbá válik, csakúgy mint a vidéken élők és a civil szervezeteké. Mit várhatunk akkor? Mit remélhetünk a jövőre nézve?

A REGINA egy olyan női civil szervezet, ami nagyon erősen hisz a nőkben, a nők erejében. Ugyanakkor világos számunkra, hogy véges mennyiségű energia áll mindenki rendelkezésre.

Amikor a REGINA jövőjén gondolkozunk, két dolgot látunk. Egyik, hogy a REGINA közösség él, és az aktuális tevékenységek közül sok jól működik, és fog működni akkor is, ha a szervezet már nem fog élni. Személyes kapcsolatok, a szolgáltatási struktúra, a társadalmi háló és szövet éli saját életét függetlenül a REGINA-tól. Ebből a szempontból a REGINA már teljesítette a küldetését.

A másik, hogy a társadalmi és gazdasági körülmények olyan nagy nyomást helyeznek a civil szervezetekre, beleértve a REGINA-t is, hogy egy ponton lehet hogy úgy döntünk hogy megállunk, és kiszállunk. Még az is lehet, hogy az országot is elhagyjuk.

Úgy tűnik sem az országos, sem pedig a helyi döntéshozók nem értik, hogy a gazdasági és társadalmi problémákat nem lehet megoldani az emberek, az aktív állampolgárok nélkül. Úgy látszik, hogy félnek saját választóiktól. Nem csoda, hogy az ország ilyen állapotban van. Az 1989-es rendszerváltás óta nem tudtuk megtanulni beépíteni saját népünk alkotó erejét az ország fejlődésébe.

Tehát nézve a jövőt... Nem tudjuk. Működünk, amíg nem érezzük, hogy be kell fejezni.

A REGINA-ról mondták

Visszajelzéseket kértünk munkánkról egy anonim felmérés során. Nemcsak tagjainkat kérdeztük, hanem partnerszervezetünk véleményére is kíváncsiak voltunk. Néhány a válaszok közül:

„Ha REGINA, akkor az valami jó dolog.”

„Ez egy olyan hely, ahol nők tesznek nőkért. Itt megértik az apró-cseprő, de számodra óriási problémáidat. Mindig segítőkészek és a saját tapasztalásaikon keresztül te is előbbre tudsz jutni általuk az életed bármely területén. Feltöltenek pozitív energiával, mert mindig van mindenkihez egy jó szavuk.”

„Dicséretes a törekvés, amellyel a Gödöllői Térség civil szervezeteit, alapítványait összefogja, emellett széleskörű érdeklődésre számító kezdeményezési nélkülözhetetlenné teszik a régióban.”

„Nő és család centrikusnak.”

„Kedves, meleg, barátságos társaság. Intelligens emberek összessége, akik segítik egymást, és akikhez szívesen fordul az ember. A foglalkozásaik mindig hasznosak.”

„Tevékeny, sokoldalú, főleg nőket érintő problémákkal foglalkozó szervezet. Szerтеаgázó tevékenységek, képzések, kiállítások, egészségnapok, konferenciák, jótékonyági programok és különböző projektek kapcsolódnak a nevükhöz.”

„Figyelem, kedvesség és a probléma megoldás.”

„Mindenkint szívesen fogadnak, és elfogadnak, valamint sokat tesznek a közösségért.”

„Egy megerősítő, támogató csapat, mely észnél van és követi az élettér mindennapos változásait, lehetőségeit és próbál rugalmasan reagálni rá.”

„Emberek közössége, akik szívesen segítenek másoknak. Nyugodtan kérhet tőlük bárki tanácsot, mindig segítenek.”

„Sajnos mostanában elég keveset találkozom a Reginásokkal, de tudom, hogy közüjük mindig úgy mehetnek, mintha haza mennék.
Nagyon befogadó, és nyitott társaság.”

„Gondoskodó szervezet, mindenkinek segítenek, aki rászorul.

Ruha kell? REGINA!

Tanulnál? REGINA!

Te is ajándékoznál? REGINA!
Olcsó zöldség? Hús? REGINA!
NŐ vagy? REGINA!”

„Szeretnék megköszönni mindent, amit eddig tettetek értem.
Nagyon sokat tanultam tőletek, amit a mai napig hasznosítani tudok.
De a legfontosabb, hogy tudom, számíthatok rátok.
Remélem, egyszer még viszonzhatom.
További sok sikert, és erőt a további munkátokhoz.”

„A REGINÀnak köszönhetően tanultam meg, hogy civilként lehet és kell is azért tenni, hogy a világot alulról, közösségekkel együtt formáljuk.”

Történetünk

11 év hosszú idő, és profi krónikás hiányában nem könnyű emlékezni mindenkire aki részt vett a közösség munkájában. Azért megpróbáltuk összegyűjteni és felsorolni azokat a helyi nőket, akikre emlékezni kell a REGINA története és fejlődése kapcsán:

Barabás Erzsébet, Birta Diána, Buják Éva, Csapó Beatrix, Csákány Hajnalka, Cserneticsné Tölgyesi Ildikó, Cseri-Holzmann Brigitta, Csillag Gabriella, Czompó Anita, Érzci Ágnes, Faludi Ildikó, Földes Zsuzsa, Fülöp Hajnalka, Györe Rita, Hollósi Boglárka, Horváth Anna, Juhász Borbála, Kerekesné Gombos Kinga, Dr. Kiss Katalin, Kovács Melinda, Kövesdi Zsuzsanna, Liwa Lászlóné Erzsike, Lukács Ágostonné Ica, Makra Judit, Mátyás Izolda, Müller Anikó, Nagy Liliána, Oborni Katalin, Pál Andrea, Dr. Pápai Éva, Raboczki Éva, Rohrer Csilla, Rózsa Kata, S.Fehér Anna, Schlégel Laura, Sós Rita, Svéda Dóra, Terjék Andrea, Tóth Ildikó, Tóthné Bogdányi Franciska, Varbai Mariann, Werner Katalin, Zachárné Lehoczki Anita, Zsitnyák Andrea, Zsoldos Vica

Tartalom

A kezdetek	4
Nagyobb léptékű fejlődés kezdete: 2004	5
A szervezeti fejlődés fő mérföldkövei	6
REGINA Modell Program	6
Helyi erőforrásokon alapuló közösségfejlesztés	8
Tevékenységek	9
Közösségi ház működtetése: REGINA Ház és permakultúrás biokert	9
Adományos bolt, garázs bazár	9
Tanácsadás	9
Képzések.....	9
Klubok, körök.....	9
Zafír Egészségvédelmi Program.....	9
Helyi élelmiszer ellátói rendszer.....	9
Közösségi komposztálás	9
Iskolai program	9
Munkaerőpiaci (re)integrációs szolgáltatás	10
Média és információs szolgáltatás	10
Érdekképviselés, lobbizás	10
Gender és vidékfejlesztéssel kapcsolatos kutatások.....	10
Vizsgálati eredmények, vívmányok, kihívások	11
Társadalmi és gazdasági környezet, és a REGINA jövője.....	13
A REGINA-ról mondták	14
Történetünk.....	15